

ENTRESETMANA

MANUEL CUYÀS

Nèstor Luján i la gent de mal lligar

ment mentre espera la commutació de la pena. La seva relació amb el xèrif –del millor del llibre–, la seva homosexualitat oculta i alhora exhibicionista, els seus somnis, malsons i el desig d'un món just d'homes justos. *El sueño del celta* literaturitza sobre el que és humà, però no sobre el món factual.

Aquest llibre té centenars d'hores de documentació, entrevistes, consultes, viatges. Això converteix Casement en terra cremada per a futurs escriptors. Una guia fidel sobre un dels personatges a reivindicar –el primer europeu que va entendre i denunciar el colonialisme– en què la història va ser –probablement– como ens l'explica Vargas Llosa. Però aquest zel va en demèrit de la seva lectura. Tanta informació, tanta obsessiva necessitat de l'autor d'omplir tots els buits, delimitar tots els personatges, abastar tots els escenaris possibles, fa que el món fantàstic del lector estigui en perill. La inundació no et deixa respirar. Tampoc funciona l'empatia amb el personatge central. Vargas Llosa sempre manté la distància als seus llibres. Cert. Enfoca amb pols ferm d'òptic més que de cirurgia. És honest amb tu. Cert, també. Però un no sap quin és el pecat d'en Casement –ser homosexual de carreró? nacionalista radical? catòlic convertit? pèssim estrateg?– sense comptar amb el nostre afecte, a excepció de les últimes pàgines ja amb una sogà al coll.

El sueño del celta és un llibre que cal respectar. T'interessarà si t'interessa el tema, no l'autor. Una nova catedral d'un Nobel merescut que als seus 74 anys es deixa la vida en un acte de justícia a estones literària. Un combat que saps que et guanyarà als punts però que, rarament, et deixarà grogui damunt la lona. T'esgota, et rendeix, t'atrapa a rampells però sense KO literari. Li agafes afecte, però no t'enamora. Gràcies per intentar-ho. Una vegada més. Jacko es morirà d'enveja. Gabo, vull dir. *

El dia 22 d'aquest mes farà quinze anys de la mort de Nèstor Luján, periodista, novel·lista, gastrònom, tauròmac, col·leccionista, fumador de pipes d'escuma de mar, crític literari, historiador i moltes altres coses més. Per recordar-lo, Agustí Pons, que és l'autor d'una biografia molt completa, molt perspicax, molt llegidora i molt apassionada del personatge, ha organitzat un cicle de conferències que es va acabar el passat dia 2, dijous. El cicle s'ha celebrat a la recòndita Residència d'Investigadors del CSIC del carrer Hospital de Barcelona, i Pons ha tingut l'ajuda de Jordi Amat.

Em vaig perdre les dues conferències que van ser pronunciades el primer dia. Una a càrrec d'Anton M. Espadaler i l'altra del mateix Agustí Pons. La de l'Espadaler la van poder vostès llegir en aquest suplement Cultural, fa tres setmanes.

Em vaig personar a la residència en la segona jornada. Josep M. Espinàs va ser inquirat per Pons i Amat sobre les seves relacions amb Luján, que era cunyat seu i el va introduir a la revista *Destino*, que dirigia. Espinàs va posar l'accent en la seva gran curiositat. Va dir que després d'haver observat un ocell exòtic, Luján va estudiar durant dos mesos amb tanta intensitat els costums de les aus que no són comuns que en acabat s'havia convertit en el

major especialista d'aquesta branca de la ciència al país i era escollit president de l'entitat que agrupa els seus seguidors. Qui diu els ocells exòtics diu les pomes, la boxa o el tennis.

Després d'Espinàs va parlar Blanca Ripoll, una noia joveníssima que ha estudiat el Luján crític literari, i després Joaquín Marco i Laureà Bonet, el qual, partint d'un text de Luján sobre Pío Baroja, va fer ell mateix una conferència sobre Baroja. Baroja: qui parla avui de Baroja a Barcelona o a Catalunya fora de les universitats? Mirem-ho d'una altra manera: en una mateixa sessió del cicle organitzat per Pons i Amat hem trobat Espinàs, Joaquín Marco –columnista estel·lar, avui, del diari *La Razón* de Madrid–, una noia jove que s'interessa per Luján, i Laureà Bonet parlant de Baroja. Hem esmentat abans l'Espadaler. Afegeixin ara els noms dels conferenciants de la sessió següent: Carlos Pérez de Rozas, Francesc de Carreras –ideòleg avui de Ciutadans–, Josep M. Cadena i Lluís Permanyer. Aquest poti-poti ideològic, cultural, generacional, té algun denominador comú? Té el que li atorga Luján, un personatge que segueix interessant els joves i que a *Destino* o a *Historia y vida* va convocar gent de jèies diferents que avui sembla impossible d'ajuntar o està més compartimentada. I Agustí Pons i Jordi Amat encara es van quedar curts perquè haurien

pogut portar tauròmacs i fumadors d'havans o de pipa, que formen part de la gent cada cop més difícil de fer conèixer en societat. Agustí Pons qualifica Luján de liberal i el cicle que ha organitzat tenia la intenció de no posar en dubte l'apreciació.

Els que volen trobar la punta intencionada a tot el que fa referència al catalanisme o nacionalisme segurament dirien que si avui no es parla de Baroja a Catalunya com es feia a l'època de *Destino* és perquè el pujolisme va canviar els paràmetres culturals del país, etcètera. Aquelles coses que es diuen. El que passa és que els organitzadors del cicle ens tenien reservada una sorpresa: la intervenció final de Jordi Pujol en persona. Pujol té molt a dir sobre Luján perquè ell va adquirir la revista *Destino* i més tard se'n va desentendre quan la temperatura radical d'esquerres del moment la va inutilitzar per als seus desitjos. Pujol i Luján es van distànciar, llavors. Més tard es van tornar a fer amics. Un i altre parlaven d'història, explica Pujol després de narrar la peripècia de *Destino*. De quina història? Per exemple, la del segle XVII espanyol. I Pujol, el creador necessari del pujolisme, tot parlant de Nèstor Luján i d'història cita Quevedo i el doctor Marañón. Qui parla avui a Barcelona i a Catalunya de Francisco Quevedo y Villegas i de Gregorio Marañón fora de la universitat? *

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Piulades?

Si l'última dècada del segle XX va acabar amb la generalització d'internet, la primera del segle XXI acaba d'aquí a tres setmanes amb el de les xarxes dins de la xarxa. Molta gent s'hi incorpora cada dia i cadascuna acaba generant una tradició textual diferenciada. La vella blocosfera és plena de polígrafs sense editor, el Facebook, d'exhibicionistes més o menys camuflats i el Twitter, de comentaristes mordaços de l'actualitat, tal com s'ha pogut comprovar durant la recent campanya electoral. Seguir un debat per tele i Twitter ara és com anar-lo a veure al casino del poble i comentar-lo amb els veïns. Ara mateix tots els estudis de prospectiva digital consideren que el creixement de Twitter serà exponencial, potser perquè els missatges de 141 caràcters són idonis per al seu consum telefònic i cada cop sembla més clar que els telèfons digitals seran universals. Des de l'òptica lingüística estem de sort. La llengua viva ha passat amb naturalitat del verb anglès *to tweet* al català *piular*. Els usuaris catalans de Twitter no només *tuitegem*, sinó que cada cop pium més, fins al punt que la nostra piuladissa electoral va generar el 0,13 % del trànsit mundial de piulades. *

L'ULL DE L'AGULLA
DANIEL BOADA

El règim cubano
no sirve ni pa Cuba!

O canviem
el règim
o li canviem
la medicació!

